

УДК 56.01+551.7 (477.83)

ПАЛЕОНТОЛО-СТРАТИГРАФІЧНА ШКОЛА ІМЕНІ АКАДЕМІКА ОЛЕГА ВЯЛОВА У ЛЬВІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Антоніна Іваніна

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Грушевського, 4, Львів, Україна, 79005
antonina.ivanina@lnu.edu.ua*

Наведено короткий історичний екскурс про становлення наукового напрямку – палеонтології і стратиграфії – та виникнення палеонтолого-стратиграфічної школи у Львівському університеті на геологічному факультеті. Палеонтолого-стратиграфічна наукова школа імені О. С. Вялова зародилась у 80-90-х роках XIX ст., остаточно сформована в середині XX ст. У Львівському університеті за всю історію палеонтолого-стратиграфічними дослідженнями охоплено значне коло викопних організмів (спори, пилок, нанофосилії, форамініфери, остракоди, губки, моллюски, агнати, риби, макрорештки рослин, іхнофосилії тощо), виявлених у відкладах від силуру до неогену різних геологічних регіонів. Загалом за період існування школи видано понад 2 500 наукових публікацій, у тім числі 60 монографій, 14 навчально-методичних посібників, стратиграфічні схеми і біозональні шкали різних структурно-тектонічних одиниць, монографічно описано понад 1 300 видів (з них – 209 нові) організмів з різновікових відкладів геологічних регіонів України. Найяскравішим представником палеонтолого-стратиграфічної школи є академік О. С. Вялов, учений світового значення, розробник новітнього напрямку палеонтологічних досліджень – іхнології, організатор Українського палеонтологічного товариства, ініціатор видання “Палеонтологічного збірника”. Його ім'я присвоєно палеонтолого-стратиграфічній науковій школі Львівського університету, засновником якої він є. Нині школу палеонтологів і стратиграфів геологічного факультету очолює професор Р. Й. Лещух. У її складі є сім працівників, які поєднують викладацьку, наукову, просвітницьку діяльність та успішно втілюють головну мету діяльності школи – передання студентській аудиторії новітніх знань з геології осадових порід, популяризація і всебічний розвиток палеонтології, стратиграфії, еволюції біосфери, наук про утворення осадових порід і корисні копалини, які вони містять.

Ключові слова: палеонтологія, стратиграфія, геологічний факультет, Львівський національний університет ім. І. Франка.

Палеонтолого-стратиграфічна школа імені академіка Олега Вялова у Львівському університеті зародилась у 80–90-х роках XIX ст., остаточно сформована в середині

XX ст. Її фундаментом стали відомі вчені, які зробили вагомий внесок у розвиток геологічної науки.

Виникненню школи передувало закладення основ стратиграфії і становлення палеонтологічного напрямку завдяки введенню в навчальний процес лекційних курсів з палеонтології (80–90 роки XIX ст.). Перша біостратиграфічна робота з'явилась 1876 р. Вона належить перу визначного галицького геолога Ю. Медвецького, присвячена визначенню відносного віку вмісних порід околиць с. Кругелі поблизу Перемишля за фауною амонітів. У 1877–1878 навчальному році приватний доцент Ф. Каменський запровадив першу палеонтологічну дисципліну – “Палеонтологія рослин”. Популяризації палеонтології в той період сприяли проведення (з 1892 р.) приватним доцентом В. Тейссейром палеонтологічних екскурсій околицями м. Львова й виклад курсів “Систематична палеонтологія”, “Загальна палеонтологія”, “Палеонтологія околиць Львова”, “Палеонтологія Поділля”, “Анатомія і систематика головоногих”, “Мезозойська фауна”. З 1894 р. професор, доктор філософії, геолог, мінералог і палеонтолог Е. Дуніковський увів у навчальний процес лекції з курсу “Історії Землі та органічного світу”.

Поміж видатних геологів, які працювали з кінця XIX – у першій половині XX ст., згадаємо тих, які своїми працями розвивали власне палеонтолого-стратиграфічні дослідження і сприяли становленню палеонтології і стратиграфії у Львівському університеті. Це Ю. Семірадський (стратиграфія та фауна юри Польщі), Я. Самсонович (палеозой Свентокшиських гір), Б. Кокошинська (фауна, фації і стратиграфія крейди Волино-Поділля і Карпат), В. Зих, праці якого про геологічну будову Поділля та описи решток панцирних риб і агнат з девонських відкладів й сьогодні не втратили актуальність і віднесені до наукової класики.

Новий період розвитку палеонтології і стратиграфії у Львівському університеті почався 1945 р., коли створено геологічний факультет і відкрито кафедру історичної геології та палеонтології. Першим завідувачем кафедри був академік О. С. Вялов (1945–1957) – учений зі світовим ім'ям, наукові інтереси якого охоплювали майже всі напрями геології (рис. 1). Він – почесний член геологічних товариств багатьох країн світу, лауреат Державних премій СРСР (1947), України (1986), Премії ім. В. І. Вернадського (1979), Заслужений діяч науки УРСР (1981) [2, 3, 10, 12, 15, 16]. Найбільше визнання Олег Степанович отримав у царині палеонтології і стратиграфії як всесвітньо відомий малаколог, дослідник кайнозойських ехінодермат, форамініфер; фундатор нового напрямку палеонтологічних досліджень – палеоіхнології (вивчення іхнофосилій); автор численних фундаментальних наукових праць зі стратиграфії і палеонтології; розробник стратиграфічних схем крейдових і кайнозойських відкладів Середньої Азії, Китаю, Карпат і Прикарпаття. Він був організатором і першим президентом Українського палеонтологічного товариства. За його ініціативою 1961 р. на геологічному факультеті започатковане перше й донині єдине в Україні періодичне видання “Палеонтологічний збірник”, у якому висвітлюють різноманітні питання палеонтології, стратиграфії, палеоекології, новітні матеріали щодо монографічного вивчення, філогенії та систематики палеоорганізмів тощо.

Великою заслугою О. С. Вялова є створення школи палеонтологів і стратиграфів, яка складається з його учнів, учнів його учнів, послідовників та існує дотепер. Поміж його вихованців є знані вчені-палеонтологи. Це д-р геол.-мін. наук, проф. Голев Б. Т., відомий працями зі стратиграфії та палеонтології палеогену Карпат за фауною

нуммулітів; д-р геол.-мін. наук, проф. А. С. Андреева-Григорович; д-р геол.-мін. наук Д. М. Дригант (стратиграфія та конодони палеозою Волино-Поділля); д-р геол.-мін. наук, проф. Р. Й. Лещух; канд. геол.-мін. наук Г. М. Волошина; канд. геол.-мін. наук Л. Н. Горбач; канд. геол.-мін. наук В. М. Палій; канд. геол.-мін. наук Л. Д. Пономарева; канд. геол.-мін. наук А. М. Романів та ін.

Особливе значення для розвитку палеонтолого-стратиграфічної школи і перетворення Львова на великий палеонтологічний центр мали численні семінари, колоквіуми, симпозиуми, експедиції, організовані та проведені під керівництвом О. Вялова у 1961–1975 рр. (колоквіуми з мікрофауни майкопських відкладів, остракод, крейдових і третичних форамініфер, іноцерамів юри і крейди, палінологічний колоквіум; семінари з мікрофауни крейдових і третичних відкладів Карпат, Передкарпатського і Закарпатського прогинів, радіолярій, викопних слідів життєдіяльності тощо.

Усе, що зробив Олег Вялов для розвитку палеонтології і стратиграфії, є підставою вважати його засновником школи палеонтологів і стратиграфів не тільки у Львівському університеті, а й в Україні загалом.

У 60–80-х роках ХХ ст. палеонтолого-стратиграфічний напрям на геологічному факультеті очолив професор В. О. Горезький (рис. 1) – завідувач кафедри історичної геології та палеонтології (1957–1974); відповідальний редактор «Палеонтологічного збірника» (1965–1979); голова Львівського відділення палеонтологічного товариства (1956–1960); керівник дисертаційних робіт з палеонтології і стратиграфії, чудовий пропагандист біотичного тренду в історії біосфери і лектор (курси “Палеонтологія”, “Історична геологія”, “Біостратиграфія”) [3, 10, 12, 15, 16, 19]. Його головний науковий доробок – вивчення стратиграфії і фауни молюсків міоценових відкладів півдня та заходу України, біостратиграфічний поділ цих утворень та їхня кореляція – актуальний донині.

Згодом, до середини 90-х років ХХ ст. активним популяризатором палеонтології і стратиграфії став відомий дослідник геології Карпат, д-р геол.-мін. наук, проф. Я. О. Кульчицький (рис. 1), який очолив кафедру історичної геології та палеонтології і палеонтолого-стратиграфічну школу геологічного факультету у 1974–1990 рр. [3, 10, 12, 15, 16]. Його праці з геології Українських Карпат, стратиграфії та палеонтології (зокрема: Стратиграфія УРСР. Т. 8. Крейда, 1971 [22]) є настільними книгами багатьох поколінь геологів.

У цей час у розвитку палеонтології і стратиграфії на геологічному факультеті велику роль зіграла наукова діяльність д-ра геол.-мін. наук С. Пастернака (вивчав стратиграфію, палеогеографію та фауну крейдових відкладів заходу України); д-ра геол.-мін. наук І. Венгліньського (форамініфери і біостратиграфія кайнозойських відкладів заходу України); д-ра геол.-мін. наук, проф. Л. Кудріна (палеоекологія, стратиграфія, палеонтологія міоценових відкладів західних областей України); д-ра геол.-мін. наук, проф. А. С. Андреевої-Григорович (її науковий інтерес – викопні нанофосилії палеогену і неогену України; вона є розробником двох біостратиграфічних напрямів для кайнозойських відкладів – за нанопланктоном і диноцистами, одним із авторів стратиграфічних схем неогену заходу України; під її керівництвом захищено 10 кандидатських й одну докторську дисертації); канд. геол.-мін. наук, доц. В. Шеремети (дослідження фауни остракод палеогену України і розробка уніфікованої стратиграфічної шкали палеогену); канд. геол.-мін. наук, наук. співробітника

Л. П. Горбач (іхтіофауна крейди Карпат і Криму); канд. геол.-мін. наук, завідувача лабораторії спорово-пилкового аналізу О. З. Ісагулової (палінологія юрських відкладів заходу України), Х. Б. Медведєвої, Б. М. Романюка, З. І. Хмільєвського, Волошиновської О. І. та ін. [3, 10, 12, 15, 16].

З 1996 р. палеонтолого-стратиграфічну школу очолює д-р геол.-мін. наук, проф. Р. Й. Лещух (рис. 1). Під його керівництвом продовжено на якісно новішому сучасному рівні палеонтологічні та біостратиграфічні дослідження, започатковані Ю. Медвецьким та розвинені в другій половині минулого сторіччя О. Вяловим, В. Горєцьким, С. Пастернаком, І. Венгліньським та ін. Наукові інтереси Романа Йосиповича багатогра-

Рис. 1. Очільники Палеонтолого-стратиграфічної школи геологічного факультету ЛНУ ім. І. Франка, зліва направо: О. С. Вялов; В.О. Горєцький; Я. О. Кульчицький; Р. Й. Лещух

нні й охоплюють різноманітні фундаментальні і прикладні аспекти палеонтолого-стратиграфічних досліджень Карпатської і Причорноморсько-Кримської нафтогазоносних провінцій. Це палеонтологія, стратиграфія та малакофауна тріасових, юрських і крейдових відкладів, розробка стратиграфічних схем, деталізація мезозойської історії геологічного розвитку заходу і півдня України – тематика, якій присвячено шість монографій і два навчально-методичні посібники (рис. 1–3).

Навколо Р. Й. Лещуха сформувалось потужне ядро молодих учених, його учнів, які з 2004 по 2018 рр. під його керівництвом захистили вісім кандидатських дисертацій за спеціальністю 04.00.09 – палеонтологія і стратиграфія. Це: “Молюски і стратиграфія юрських відкладів Пенінської зони Українських Карпат” (Г. Гоцанюк, 2004); “Молюски і стратиграфія середньоюрських відкладів Зовнішньої (Більче-Волицької) зони Передкарпатського прогину” (І. Шайнога, 2004); “Стратиграфія та молюски силурійських відкладів південно-західного краю Східноєвропейської платформи” (А. Данилів, 2008); “Форамініфери і стратиграфія нижньокрейдових відкладів Рівнинного Криму” (Я. Тузяк, 2010); “Стратиграфія і головоногі молюски верхньокрейдових відкладів Волино-Поділля” (І. Мар’яш, 2013); “Стратиграфія та молюски юрських відкладів Західного Причорномор’я” (О. Старжинський, 2013); “Стратиграфія і двостулкові молюски верхньокрейдових відкладів північно-східної частини Волино-Поділля” (Я. Курепа, 2018); “Стратиграфія і молюски крейдових відкладів Українських Карпат (Скибова, Черногорська, Дуклянська, Кросненська, Рахівська зони)” (З. Хевпа, 2018).

Також найкращі традиції представників львівської палеонтолого-стратиграфічної школи. продовжують канд. геол.-мін. наук, доц. А. В. Іваніна і д-р геол.-мін. наук, проф. В. І. Узіюк, розвиваючи палеоботанічний напрям досліджень вугленосних товщ карбону Львівсько-Волинського та Донецького вугільних басейнів.

Палеонтологи і стратиграфи геологічного факультету завжди підтримували і підтримують наукові зв’язки з багатьма геологічними установами України і зарубіжжя, брали участь у численних міжнародних, всеукраїнських наукових конференціях та семінарах, наукових стажуваннях, сесіях Українського палеонтологічного товариства, а також активно організовують різні наукові заходи. Зокрема, за ініціативою Р. Лещуха, проводиться щорічна всеукраїнська наукова конференція «Проблеми фанерозою України», присвячена актуальним питанням геологічних досліджень в Україні – проблемам палеонтології, тафonomії, палеоекології, біостратиграфії фанерозою, закономірностям розташування та умовам формування родовищ корисних копалин, науковій хроніці тощо.

Фундаментом успішного функціонування палеонтолого-стратиграфічної наукової школи у Львівському університеті і на геологічному факультеті була і є діяльність когорти видатних учених, які активно популяризували, розвивали палеонтологію і стратиграфію, запроваджували новітні розробки в освітній процес, вирішували прикладні геологічні завдання. У Львівському університеті за всю історію палеонтолого-стратиграфічними дослідженнями охоплено значне коло викопних організмів (спори, пилок, нанофосилії, форамініфери, остракоди, губки, молюски, агнати, риби, макрорештки рослин, їхнофосилії тощо), виявлених у відкладах від силуру до неогену різних геологічних регіонів. Загалом за період існування школи видано понад 2 500 наукових публікацій, у тім числі 60 монографій, 14 навчально-

методичних посібників, стратиграфічні схеми і біозональні шкали різних структурно-тектонічних одиниць (рис. 2, 3).

Рис. 2. Деякі монографічні видання представників палеонтолого-стратиграфічної школи ім. О. Вялова геологічного факультету

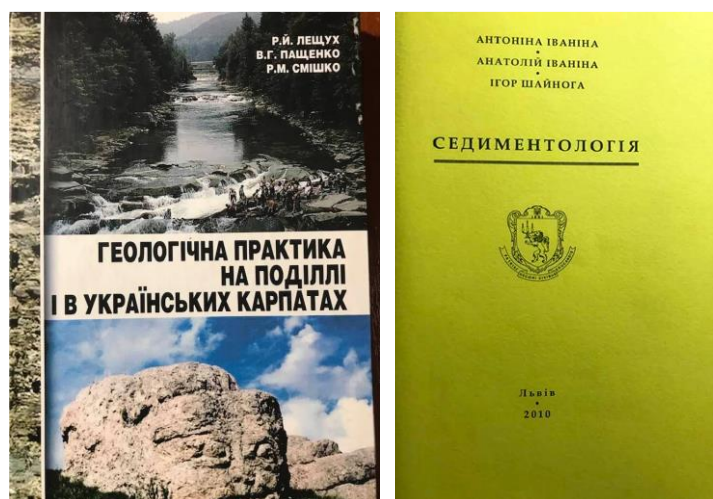

Рис. 3. Деякі навчально-методичні посібники представників палеонтолого-стратиграфічної школи ім. О. Вялова геологічного факультету

Значну кількість наукових публікацій присвячено визначенню систематичного складу і морфологічному вивченню різноманітних груп викопних організмів, які мають важливе значення для стратифікації розрізів, обґрунтування віку стратонів і є надійною основою для біостратиграфічної деталізації регіональних стратиграфічних схем. За час існування школи монографічно вивчено понад 1 300 видів (з них визначено 209 нових видів) організмів з різновікових відкладів геологічних регіонів України. Вперше наведено монографічний опис: 98 видів перидиней, акритарх; 80 видів коколітів з крейдових і палеогенових відкладів Українських Карпат (Андреева-Григорович А. С. [1]); трьох родин, шести родів і восьми видів кременистих форамініфер з верхньокрейдового флішу Карпат (Вялов О. С.); десятків видів кайнозойських форамініфер Передкарпатського, Закарпатського прогинів і Волино-Подільської плити (Венгліньський І. В. [4, 5]); 34 видів нумулітів з палеогенових відкладів Карпат (Голев Б. Т.); 36 видів форамініфер з крейдових відкладів Рівнинного Криму (Тузяк Я. М.); 212 видів остракодів з палеогенових відкладів України (Шеремета В. Г. [25]); 69 таксонів конодонтів з девонських відкладів Волино-Поділля (Дригант Д. М. [11]); 96 видів спор і пилку з середньопалеозойських відкладів Волино-Поділля (Іваніна А. В.); 180 видів макрофауни неогену Волино-Поділля (Горецький В. В.); 131 виду молюсків нижньої крейди півдня України, 48 видів амонітів з крейди Українських Карпат (Лещух Р. Й. [18, 20]); 80 видів амонітів і наутилоїдей з юрських відкладів Пенінської зони Українських Карпат (Гоцанюк Г. І.); 30 видів двостулкових молюсків з юрських відкладів Передкарпатського прогину (Шайнога І. В.); 39 видів гастропод з силурійських відкладів Волино-Поділля (Данилів А. Я.); 56 видів молюсків з крейди заходу України (Мар'яш І. В.); 320 видів макрофауни (в тім числі 41 виду пектинід) з крейдових відкладів Волино-Поділля (Пастернак С. І.); 14 нових видів іхнофосилій (Вялов О. С. [8]) тощо. Вперше описано викопні риби, краби з менлітових сланців Східних Карпат (Горбач Л. П.); граптоліти з ордовицьких відкладів Східноєвропейської

платформи (Дригант Д. М.); залишки четвертинних ссавців (Пастернак С. І.); рештки вищих рослин з вугільних пластів карбону Донбасу і Львівсько-Волинського вугільного басейну (Узіюк В. І.).

Праці, присвячені результатам палеонтологічних досліджень, переросли в низку фундаментальних монографій у царині палеонтології та стратиграфії [1, 5, 7, 9, 21 тощо]. Новітні розробки та інноваційні методики дослідження викопного матеріалу відображені у монографіях Вялова О. С. (“Следы жизнедеятельности организмов и их палеонтологическое значение”, 1966. [8]), Кудріна Л. М. (“Стратиграфия, фации и экологический анализ фауны палеогеновых и неогеновых отложений Передкарпатья”, 1966. [17]), Узіюка В. І. (“Мікроструктурний анатомо-морфологічний визначник вуглетворних рослин (ранній карбон Львівсько-Волинського басейну”, 2020 та “Мікроструктуры витринизированных тканей растений”, 1985 [23, 24]). Представники палеонтолого-стратиграфічної школи брали участь у створенні уніфікованих і регіональних стратиграфічних схем: палеогенових відкладів Українських Карпат (Вялов О. С., Андреева-Григорович А. С. [6]); третичних відкладів Середньої Азії, крейдового флішу Карпат, неогенових молас Передкарпаття, міоцену Закарпаття (Вялов О. С.); неогенових відкладів заходу України (Венглінський, Андреева-Григорович А. С., Іваніна А. В. [26]); уніфікованих стратиграфічних схем крейдових, палеогенових, неогенових відкладів Карпатського регіону та палеогенових відкладів Кримсько-Кавказького регіону (Андреева-Григорович А. С.); нижньої крейди Причорноморської западини (Лещух Р. Й.); у створенні біозональних шкал (за амонітами юри Карпат – Гоцанюк Г. І.; спорами і пилком для карбонових і девонських відкладів Волино-Поділля – Іваніна А. В.); побудові палеогеографічних карт крейди, палеогену Карпат і міоцену Передкарпаття, кайнозою території Паратетису, батиметричних карт для міоценового басейну Закарпаття тощо.

Представники школи беруть активну участь у навчальному процесі та підготовці висококваліфікованих фахівців геологічного профілю. Для студентів геологічного факультету і Природничого коледжу викладають 14 геологічних дисциплін палеонтолого-стратиграфічного спрямування, керують навчальними та виробничими практиками, курсовими і дипломними роботами.

Сьогодні палеонтолого-стратиграфічна школа геологічного факультету є потужним осередком розвитку і популяризації палеонтології та центром стратиграфічних досліджень України.

Ми повинні пам'ятати про досягнення наших попередників, гордитися ними та ще активніше розвивати сучасну палеонтологічну і стратиграфічну науки, оскільки за ними, як фундаментальною частиною геології, її майбутнє. Головною метою діяльності школи і в минулому, і тепер є передання студентській аудиторії новітніх знань з геології осадових порід, популяризація і всебічний розвиток палеонтології, стратиграфії, еволюції біосфери, палеогеографії, наук про утворення осадових порід і корисні копалини, які вони містять.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева-Григорович А. С. Атлас диноцист палеогена Украины, России и сопредельных стран / А. С. Андреева-Григорович, Н. И. Запорожец, Т. В. Шевченко [и др.]. – Киев : Наук. думка, 2011. – 221 с.

2. *Билинкевич Т. Д.* Олег Степанович Вялов / Т. Д. Билинкевич, Л. Д. Пономарева. – Киев : Наук. думка, 1991. – 100 с.
3. *Білоніжка П.* Геологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (1945–2010): довідково-інформаційне видання / П. Білоніжка, О. Матковський, М. Павлунь, Є. Сливко. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 518 с.
4. *Венглинский И. В.* Фораминиферы и биостратиграфия миоценовых отложений Закарпатского прогиба / И. В. Венглинский. – Киев : Наук. думка, 1975. – 264 с.
5. *Венглинский И. В.* Стратотипы миоценовых отложений Вольно-Подольской плиты, Передкарпатского и Закарпатского прогибов / И. В. Венглинский, В. А. Горецкий. – Киев : Наук. думка, 1979. – 176 с.
6. *Вялов О. С.* Объяснительная записка к региональной стратиграфической схеме палеогеновых отложений Украинских Карпат / О. С. Вялов, А. С. Андреева-Григорович, С. П. Гавура [и др.]. – Киев, 1984. – 51 с.
7. *Вялов О. С.* Стратотипы меловых и палеогеновых отложений Украинских Карпат / О. С. Вялов, С. П. Гавура, Р. Й. Лещух [и др.]. – Киев : Наук. думка, 1988. – 204 с.
8. *Вялов О. С.* Следы жизнедеятельности организмов и их палеонтологическое значение / О. С. Вялов. – Киев : Наук. думка, 1966. – 220 с.
9. *Вялов О. С.* Стратиграфия неогеновых моласс Предкарпатского прогиба / О. С. Вялов. – Киев : Наук. думка, 1965. – 194 с.
10. *Гожик П. Ф.* Пам'яті академіка Олега Степановича Вялова присвячується (до 100-річного ювілею) / П. Ф. Гожик // Проблеми стратиграфії фанерозою України. – Київ, 2004. – С. 3-7.
11. *Дригант Д. М.* Девонські конодonti південно-західної окраїни Східноєвропейської платформи (Волино-Поділля, Україна) / Д. М. Дригант. – Київ : Академперіодика, 2010. – 155 с.
12. *Енциклопедія.* Львівський національний університету імені Івана Франка. Довідкове видання : в 2 т. Т. I: А-К. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. – 716 с.
13. *Жабіна Н. М.* Аїда Сергіївна Андреева-Григорович (до 80-річчя від дня народження) / Н. М. Жабіна // Проблеми обґрунтування регіональних стратонів фанерозою України. – Київ, 2016. – С. 19.
14. *Зональная стратиграфия фанерозоя СССР : справочное пособие.* – Москва : Недра, 1991. – 158 с.
15. *Іваніна А.* Кафедра історичної геології та палеонтології. Довідково-інформаційне видання / А. Іваніна, Г. Гоцанюк, І. Шайнога, Я. Тузак [та ін.]. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – 68 с.
16. *Іваніна А. В.* Палеонтологія у Львівському національному університеті імені І. Франка (80 років кафедрі історичної геології та палеонтології) / А. В. Іваніна, О. І. Волошиновська, Г. І. Гоцанюк, Р. Й. Лещух // Проблеми стратиграфії фанерозою України. – Київ, 2004. – С. 268–271.
17. *Кудрин Л. М.* Стратиграфия, фации и экологический анализ фауны палеогеновых и неогеновых отложений Предкарпатья / Л. М. Кудрин. – Львов : Изд-во Львов. ун-та, 1966. – 173 с.
18. *Лещух Р. Й.* Нижньокрейдові амоніти Українських Карпат / Р. Лещух. – Київ : Наук. думка, 1982. – 164 с.

19. Лещух Р. Професор Василь Горецький (до 100-річчя від дня народження) / Р. Лещух // Палеонт. зб. – 2007. – № 39. – С. 5–9.
20. Лещух Р. Й. Ранньокрейдова фауна Рівнинного Криму і Північного Причорномор'я / Р. Лещух. – Київ : Наук. думка, 1987. – 220 с.
21. Лещух Р. Й. Стратиграфія верхнього протерозою, палеозою та мезозою України / Р. Лещух, Г. І. Гоцанюк, І. В. Шайнога [та ін.]. – Київ : ІГН НАН України, Логос, 2013. – 638 с.
22. Стратиграфія УРСР. Т. VIII. Крейда. – Київ : Наук. думка, 1971. – 320 с.
23. Узіюк В. І. Мікроструктурний анатомо-морфологічний визначник вуглетворних рослин (ранній карбон Львівсько-Волинського басейну) / В. І. Узіюк. – Львів : ТзОВ Простір-М, 2020. – 306 с.
24. Узіюк В. І. Микроструктури витринизованих тканин рослин / В. І. Узіюк. – Київ : Наук. думка, 1985. – 100 с.
25. Шеремета В. Г. Остракоды палеогена Украины / В. Г. Шеремета. – Львов : Изд-во Львов. ун-та, 1969. – 273 с.
26. Andreeva-Grigorovich A. S. Regional stratigraphic scheme of Neogene formations of the Central Paratethys in the Ukraine / A. S. Andreeva-Grigorovich, Y. O. Kulchitsky, A. V. Ivanina [et al.] // *Geologica Carpathica*. - 1997. – N 48 (2). – P. 123–136.

REFERENCE

1. Andreeva-Hryhorovych A. S. *Atlas dynotsyst paleohena Ukrainy, Rosyi i soprodelnykh stran* / A. S. Andreeva-Hryhorovych, N. Y. Zaporozhets, T. V. Shevchenko [i dr.]. – Kyev : Nauk. dumka, 2011. - 221 s.
2. Bylynkevych T. D., Ponomareva L. D. *Oleh Stepanovych Vialov* / T. D. Bylynkevych, L. D. Ponomareva. – Kyev : Nauk. dumka, 1991. – 100 s.
3. Bilonizhka P. *Heolohichni fakultet Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka (1945–2010). Dovidkovo-informatsiine vydannia* / P. Bilonizhka, O. Matkovskiy, M. Pavlun, Ye. Slyvko. – Lviv : Vydavnychiy tsentr LNU im. I. Franka, 2010. – 518 s.
4. Venhlynskyi Y. V. *Foramynyfery i byostratyhrafyia myotsenovykh otlozhenyi Zakarpatskoho prohyba* / Y. V. Venhlynskyi. – Kyev : Nauk. dumka, 1975. – 264 s.
5. Venhlynskyi Y. V. *Stratotypy myotsenovykh otlozhenyi Volyno-Podolskoi plyty, Peredkarpatskoho i Zakarpatskoho prohybov* / Y. V. Venhlynskyi, V. A. Horetskyi. – Kyev : Nauk. dumka, 1979. – 176 s.
6. Vialov O. S. *Obiasnytelnaia zapyska k rehyonalnoi stratyhrafycheskoi skheme paleohenovykh otlozhenyi Ukrainyskykh Karpat* / O. S. Vialov, A. S. Andreeva-Hryhorovych, S. P. Havura [i dr.]. – Kyev, 1984. – 51 s.
7. Vialov O. S. *Stratotypy melovykh y paleohenovykh otlozhenyi Ukrainyskykh Karpat* / O. S. Vialov, S. P. Havura, R. Y. Leshchukh [i dr.]. – Kyev : Nauk. dumka, 1988. – 204 s.
8. Vialov O. S. *Sledы zhyznedeiatelnosti orhanyzmov y ykh paleontolohycheskoe znachenye* / O. S. Vialov. – Kyev : Nauk. dumka, 1966. – 220 s.
9. Vialov O. S. *Stratyhrafyia neohenovykh molass Predkarpatskoho prohyba* / O. S. Vialov. – Kyev : Nauk. dumka, 1965. – 194 s.

10. Hozhyk P. F. Pamiati akademika Oleha Stepanovycha Vialova prysviachuietsia (do 100-richnoho yuvileiu) / P. F. Hozhyk // *Problemy stratygrafii fanerozoiu Ukrainy*. – Kyiv, 2004. – S. 3–7.
11. Dryhant D. M. *Devonski konodonty pivdenno-zakhidnoi okrainy Skhidnoevropeiskoi platformy (Volyno-Podillia, Ukraina)* / D. M. Dryhant. – Kyiv : Akadempriodyka, 2010. – 155 s.
12. Entsyklopediia. Lvivskiy natsionalnyi universytetu imeni Ivana Franka. Dovidkove vydannia: v 2 t. T. I: A-K. – Lviv : LNU im. Ivana Franka, 2011. – 716 s.
13. Zhabina N. M. Aida Serhiivna Andreieva-Hryhorovych (do 80-richchia vid dnia narodzhennia) / N. M. Zhabina // *Problemy obgruntuvannia rehionalnykh stratoniv fanerozoiu Ukrainy*. – Kyiv, 2016. – S. 19.
14. Zonalnaia stratygrafyia fanerozoia SSSR: spravochnoe posobyе. – Moskva : Nedra, 1991. – 158 s.
15. Ivanina A. *Kafedra istorychnoi heolohii ta paleontolohii. Dovidkovo-informatsiine vydannia* / A. Ivanina, H. Hotsaniuk, I. Shainoha, Ya. Tuziak [ta in.]. – Lviv : Vydavnychiy tsentr LNU im. I. Franka, 2006. – 68 s.
16. Ivanina A. V. Paleontolohiia u Lviskomu natsionalnomu universyteti imeni I. Franka (80 rokiv kafedri istorychnoi heolohii ta paleontolohii) / A. V. Ivanina, O. I. Voloshynovska, H. I. Hotsaniuk, R. Y. Leshchukh // *Problemy stratygrafii fanerozoiu Ukrainy*. – Kyiv, 2004. – S. 268–271.
17. Kudryn L. M. *Stratygrafyia, fatsyy i ekolohycheskyi analiz fauny paleohenovykh i neohenovykh otlozhenyi Perdkarpatia* / L. M. Kudryn. – Lvov: Izd-vo Lvov. un-ta, 1966. – 173 s.
18. Leshchukh R. Y. *Nyzhnokreidovi amonity Ukrainskykh Karpat* / R. Leshchukh. – Kyiv : Nauk. dumka, 1982. – 164 s.
19. Leshchukh R. Profesor Vasyl Horetskyi (do 100-richchia vid dnia narodzhennia) / R. Leshchukh // *Paleontologichnyi zbymyk*. – 2007. – N 39. – S. 5–9.
20. Leshchukh R. Y. *Rannokreidova fauna Rivnyynoho Krymu i Pivnichnoho Prychornomia* / R. Leshchukh. – Kyiv : Nauk. dumka, 1987. – 220 s.
21. Leshchukh R. Y. *Stratygrafia verkhnoho proterozoju, paleozoju ta mezozoju Ukrainy* / R. Leshchukh, H. I. Hotsaniuk, I. V. Shainoha [ta in.]. – Kyiv : IHN NAN Ukrainy, Lohos, 2013. – 638 s.
22. *Stratygrafia URSR. T. VIII. Kreida*. – Kyiv : Nauk. dumka, 1971. – 320 s.
23. Uziuk V. I. *Mikrostrukturnyi anatomo-morfolohichniy vyznachnyk vuhletvornykh roslyn (rannii karbon Lvivsko-Volynskoho basynu)* / V. I. Uziuk. – Lviv : TzOV Prostir-M., 2020. – 306 s.
24. Uziuk V. I. *Mykrostrukturnyi vytrnyzyrovannykh tkanei rastenyi* / V. I. Uziuk. – Kyev : Nauk. dumka, 1985. – 100 s.
25. Sheremeta V. H. *Ostrakody paleohena Ukrainy* / V. H. Sheremeta. – Lvov : Izd-vo Lvov. un-ta, 1969. – 273 s.
26. Andreeva-Grigorovich A. S. Regional stratigraphic scheme of Neogene formations of the Central Paratethys in the Ukraine / A. S. Andreeva-Grigorovich, Y. O. Kulchytsky, A. V. Ivanina [et al.] // *Geologica Carpathica*. – 1997. – N 48 (2). – P. 123–136.

Стаття: надійшла до редакції 14.01.2020
прийнята до друку 20.02.2020

THE PALEONTOLOGICAL-STRATIGRAPHIC SCHOOL NAMED AFTER ACADEMICIAN OLEH VYALOV AT IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV

Antonina Ivanina

*Ivan Franko National University of Lviv,
Hrushevskij Str., 4, Lviv, Ukraine, 79005
antonina.ivanina@lnu.edu.ua*

A short historical excursion about the formation of the scientific direction – paleontology and stratigraphy, and the emergence of paleontological and stratigraphic school at the University of Lviv at the Faculty of Geology. Paleontological and stratigraphic scientific school named after O. S. Vyalov was born in the 80–90s of the XIX century, finally formed in the middle of the XX century. At the University of Lviv, paleontological and stratigraphic studies have covered a wide range of fossil organisms (spores, pollen, nanofossils, foraminifera, ostracods, sponges, molluscs, agnats, fish, macro-plant remains, ichnofossils, etc.) found from Silurian to Neogene of different geological regions. In total, more than 2 500 scientific publications have been published during the school's existence, including 60 monographs, 14 textbooks, stratigraphic schemes and biozonal scales of various structural and tectonic units. More than 1 300 species (of which 209 new ones) of organisms of different ages deposits from geological regions of Ukraine were described. The brightest representative of the paleontological and stratigraphic school is Academician O. S. Vyalov, a scientist of world importance, developer of the latest direction of paleontological research in ichnology, organizer of the Ukrainian Paleontological Society, initiator of the “Paleontological Collection”. His name is given to the paleontological and stratigraphic scientific school of Lviv University, the founder of which he is. Currently, the school of paleontologists and stratigraphers of the Faculty of Geology is headed by Professor R. Leschuk. It consists of seven employees who combine teaching, researches, educational activities and successfully implement the main purpose of the school – transfer to students of the latest knowledge in the geology of sedimentary rocks, popularization and comprehensive development of paleontology, stratigraphy, biosphere evolution, sedimentary sciences and the minerals they contain.

Keywords : palaeontology, stratigraphy, geological faculty, Ivan Franko national university of Lviv.